DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 7 maj 1997 *

I mål C-223/95,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Finanzgericht Hamburg (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

A. Moksel AG

och

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

angående tolkningen av artikel 8.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 351, s. 1), jämförd med artikel 9.2 i EG-fördraget,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.C. Moitinho de Almeida samt domarna L. Sevón (referent), C. Gulmann, J.-P. Puissochet och M. Wathelet,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— A. Moksel AG, genom advokaten Dietrich Ehle, Köln,

— Tysklands regering, genom Ernst Röder, Ministerialrat, förbundsekonomiministeriet, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Klaus-Dieter Borchardt, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 9 januari 1997 av: Moksel AG, Tysklands regering och kommissionen,

och efter att den 20 februari 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Finanzgericht Hamburg har genom beslut av den 7 juni 1995, som inkom till domstolen den 27 juni samma år, begärt att domstolen i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget skall meddela förhandsavgörande avseende en fråga om tolkningen

av artikel 8.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 351, s. 1), jämförd med artikel 9.2 i EG-fördraget.

2 Denna fråga har uppkommit i en tvist mellan A. Moksel AG (nedan kallat Moksel) och Hauptzollamt Hamburg-Jonas angående exportbidrag för slakteriprodukter av nötkreatur.

3 Det framgår av artikel 18.1 i rådets förordning (EEG) nr 805/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för nötkött (EGT L 148, s. 24) att, för att möjliggöra export av de produkter som avses i förordningen på grundval av världsmarknadens noteringar eller priser för dessa produkter, får skillnaden mellan dessa noteringar eller priser och gemenskapens priser i nödvändig utsträckning kompenseras med ett exportbidrag.

4 I enlighet med artikel 18 i förordning nr 805/68 har rådet den 28 juni 1968 antagit förordning (EEG) nr 885/68 om allmänna regler för beviljande av exportbidrag för nötkött och villkor för fastställande av storleken på dessa (EGT L 156, s. 2). I artikel 6.1 i förordningen föreskrivs följande:

"Bidraget skall utbetalas mot bevis på att

— produkterna har exporterats från gemenskapen och

— produkterna har sitt ursprung inom gemenskapen, såvida inte ett undantag i enlighet med artikel 7 görs."

5 I artikel 7 i förordning nr 885/68 föreskrivs följande:

"Såvida undantag inte görs i enlighet med förfarandet i artikel 27 i förordning (EEG) nr 805/68, skall exportbidrag inte beviljas för sådana produkter som anges i artikel 1 i samma förordning och som importeras från tredje land och återutförs till tredje land."

6 Det förfarande som avses i denna bestämmelse är förfarandet vid förvaltningskommittén för nötkött.

7 Enligt artikel 8.1 i förordning nr 3665/87 — en förordning som enligt det sista övervägandet antogs i överensstämmelse med yttranden från alla berörda förvaltningskommittéer — skall ett "[b]idrag ... beviljas endast för produkter som uppfyller villkoren i artikel 9.2 i fördraget".

8 Enligt artikel 9.2 i fördraget skall förbudet för tullar och kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna tillämpas på varor med ursprung i medlemsstaterna samt på varor som kommer från tredje land och som är i fri omsättning i medlemsstaterna.

9 Enligt artikel 10.1 i EG-fördraget skall "[v]aror som kommer från tredje land ... anses vara i fri omsättning i en medlemsstat, om importformaliteterna har uppfyllts och tillämpliga tullar och avgifter med motsvarande verkan har tagits ut i denna medlemsstat och hel eller partiell restitution av sådana tullar och avgifter inte har lämnats".

10 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Moksel år 1990 importerade ett visst antal nötkreatur från före detta Tyska demokratiska republiken och avsåg att slakta dem under deras transitering genom Förbundsrepubliken Tyskland för att sedan återutföra dem till före detta Sovjetunionen. Enligt de yttranden som har inkommit till domstolen beviljades även exportbidrag i enlighet med då gällande lagstiftning i före detta Tyska demokratiska republiken.

11 I Förbundsrepubliken Tyskland gavs dessa nötkreatur transittillstånd den 23 april och den 15 maj 1990. I olika förtryckta upplysningar på tillståndsblanketterna erinrades om villkoren för transiteringen och i synnerhet skyldigheten att hålla djuren i tullager i den aktuella medlemsstaten fram till exporten av köttet och slakteriprodukterna.

12 Det framgår av beslutet om hänskjutande att de nötkreatur som skulle föras ut tulldeklarerades vid tullmyndigheten i före detta Tyska demokratiska republiken efter uppvisande av bland annat ett exportavtal, en följesedel avseende leveranser till Förbundsrepubliken Tyskland samt en internationell fraktsedel. Det behöriga tullkontoret i före detta Tyska demokratiska republiken vidtog de formaliteter som var nödvändiga för exporten av djuren och angav dessa i en bilaga till exportavtalet. När djuren infördes till Förbundsrepubliken Tyskland under perioden den 24 maj till den 22 juni 1990 uppvisades de för de behöriga tullmyndigheterna i denna medlemsstat, vilka upprättade ett transportdokument som bestyrktes av det behöriga huvudtullkontoret och påfördes en stämpel. Detta dokument åtföljde nötkreaturen från tullkontoret, som låg vid gränsen, till slakteriet och återsändes därefter till den berörda nationella tullmyndigheten när slakteriprodukterna placerades i lager. Efter slakten utfärdades ett intyg om att varorna hade placerats i tullager.

13 Moksel fullgjorde den 10 januari 1991 de formaliteter som krävdes för att exportera slakteriprodukterna till före detta Sovjetunionen och lämnade den 15 januari 1991 in en begäran om exportbidrag till Hauptzollamt Hamburg-Jonas. Enligt Moksel innebar införandet av en "de facto jordbruksunion" den 1 augusti 1990 eller i varje fall före detta Tyska demokratiska republikens återförening med

Förbundsrepubliken Tyskland den 3 oktober 1990 att varornas rättsliga status ändrades och att de hädanefter skulle anses ha sitt ursprung inom gemenskapen.

14 Efter att förgäves ha anfört klagomål väckte Moksel talan vid den hänskjutande domstolen som har förklarat målet vilande och begärt att domstolen skall avge ett förhandsavgörande beträffande följande fråga:

"Skall artikel 8.1 i förordning nr 3665/87 i dess lydelse av den 27 november 1987, ändrad den 8 december 1988, jämförd med artikel 9.2 i EG-fördraget tolkas så, att dessa bestämmelser även gäller produkter som importerades mellan den 24 maj och den 22 juni 1990 från före detta Tyska demokratiska republiken till Förbundsrepubliken Tyskland med stöd av ett undantag beviljat för bearbetning av transitvaror, och som exporterades till tredje land den 10 januari 1991."

15 Den nationella domstolen vill med denna fråga i huvudsak få klargjort om exportbidrag skall beviljas på grund av export till tredje land av slakteriprodukter av nötkreatur som inom ramen för ett transitförfarande importerades från före detta Tyska demokratiska republiken till Förbundsrepubliken Tyskland strax före den tyska återföreningen. Det underliggande problemet i frågan är vilken betydelse återföreningen får för den rättsliga status dessa varor har enligt gemenskapsrätten och för beteckningen "varor med ursprung i medlemsstaterna" eller "varor i fri omsättning" i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 3665/87 jämförd med artikel 9.2 i fördraget.

16 Den förordning som vid den aktuella tidpunkten var tillämplig för bestämningen av varornas ursprung var rådets förordning (EEG) nr 802/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma definitionen av begreppet varors ursprung (EGT L 148, s. 1, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). I artikel

4.1 i denna förordning föreskrivs: "Med varor som har sitt ursprung i ett land avses varor som i sin helhet framställts i detta land." Enligt artikel 4.2 c i denna förordning avses med uttrycket varor som i sin helhet framställts i ett land "levande djur som fötts och uppfötts där".

17 Det kan således fastställas att vid det tillfälle som nötkreaturen importerades inom ramen för transitförfarandet hade de sitt ursprung i före detta Tyska demokratiska republiken, det vill säga i ett land som inte ingick i gemenskapen.

18 Eftersom dessa nötkreatur importerades inom ramen för transitförfarandet har de aldrig varit i fri omsättning i gemenskapen, vilket innebär att de inte under några omständigheter skulle ha kunnat erhålla gemenskapsursprung under sin vistelse inom Förbundsrepubliken Tysklands territorium.

19 Moksel har emellertid bestritt att de importerade varorna omfattades av transittillstånd och har tvärtom påstått att de importerades inom ramen för tysk inrikeshandel utan några tullformaliteter.

20 Det framgår emellertid av fast rättspraxis att domstolen enligt artikel 177 i fördraget — vilken bygger på att det görs en klar åtskillnad mellan de nationella domstolarnas och EG-domstolens roller — är ensam behörig att utifrån de uppgifter som den nationella domstolen har tillhandahållit uttala sig om tolkningen eller giltigheten av en gemenskapsbestämmelse (se bland annat dom av den 16 mars 1978 i mål 104/77, Oehlschläger, Rec. 1978, s. 791, punkt 4). I förevarande fall, vilket har påpekats i punkt 12 i denna dom, preciseras i beslutet om hänskjutande att exportformaliteterna i fråga om varorna från före detta Tyska demokratiska republiken har uppfyllts, i likhet med importformaliteterna för införsel till Förbundsrepubliken Tyskland, inom ramen för transitförfarandet med placering under tullkontroll (tullagerförfarande).

21 Moksel har även gjort gällande att de nötkreatur som importerades under maj och juni månad år 1990 från före detta Tyska demokratiska republiken har erhållit gemenskapsursprung med anledning av den tyska återföreningen eller senast vid ikraftträdandet den 3 oktober 1990 av fördraget av den 31 augusti 1990 om skapandet av en tysk enhet (*BGBl.* 1990 II, s. 889).

22 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 40 i sitt förslag till avgörande har artikel 10 i fördraget om återförening medfört att gemenskapsrätten blev tillämplig inom före detta Tyska demokratiska republikens territorium från och med dess anslutning till Förbundsrepubliken Tyskland, det vill säga den 3 oktober 1990. Det är således först från och med detta datum och framåt i tiden som varor som var i fri omsättning inom före detta Tyska demokratiska republikens territorium erhöll gemenskapsursprung, medan sådana varor som lämnade detta territorium före nämnda datum inte kan erhålla ett sådant ursprung retroaktivt.

23 Detta framgår för övrigt av punkt 3 i meddelandet från kommissionen av den 24 oktober 1990 till ledamöterna i förvaltningskommittén för "Handelsmekanismer", enligt vilken varor från före detta Tyska demokratiska republiken, som den 2 oktober 1990 inte var i fri omsättning i detta land, inte kan anses vara i fri omsättning inom gemenskapen, bland annat på grund av att tullformaliteterna för beviljande av exportbidrag av före detta Tyska demokratiska republiken hade uppfyllts.

24 Nötkreaturen i förevarande fall var således inte längre i fri omsättning i före detta Tyska demokratiska republiken vid tiden för återföreningen, eftersom de hade exporterats från detta land före det aktuella datumet och efter det att tullformaliteterna för exporten hade uppfyllts i före detta Tyska demokratiska republiken och exportbidrag hade utbetalats av detta land. De kunde således inte erhålla nytt ursprung på grund av återföreningen. För övrigt importerades de till Förbundsrepubliken Tyskland inom ramen för transitförfarandet och kunde följaktligen inte erhålla gemenskapsursprung den 3 oktober 1990 på den grunden att de fanns inom denna medlemsstats territorium.

25 Den nationella domstolens fråga skall således besvaras så, att artikel 8.1 i förordning nr 3665/87, jämförd med artikel 9.2 i fördraget, skall tolkas på så sätt att slakteriprodukter av nötkreatur — som före den 3 oktober 1990, dagen för den tyska återföreningen, exporterades från före detta Tyska demokratiska republiken efter det att tullformaliteterna för exporten hade uppfyllts i detta land och exportbidrag hade beviljats och som importerades till Förbundsrepubliken Tyskland inom ramen för transitförfarandet och placerades i tullager i avvaktan på återutförsel till ett tredje land — varken kan anses ha gemenskapsursprung eller vara i fri omsättning inom gemenskapens territorium och omfattas därmed inte av rätt till exportbidrag.

Rättegångskostnader

26 De kostnader som har förorsakats Tysklands regering samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 7 juni 1995 förts vidare av Finanzgericht Hamburg — följande dom:

Artikel 8.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag

för jordbruksprodukter, jämförd med artikel 9.2 i EG-fördraget, skall tolkas på så sätt att slakteriprodukter av nötkreatur — som före den 3 oktober 1990, dagen för den tyska återföreningen, exporterades från före detta Tyska demokratiska republiken efter det att tullformaliteterna för exporten hade uppfyllts i detta land och exportbidrag hade beviljats och som importerades till Förbundsrepubliken Tyskland inom ramen för transitförfarandet och placerades i tullager i avvaktan på återutförsel till ett tredje land — varken kan anses ha gemenskapsursprung eller vara i fri omsättning inom gemenskapens territorium och omfattas därmed inte av rätt till exportbidrag.

Moitinho de Almeida Sevón Gulmann

Puissochet Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 7 maj 1997.

R. Grass

Justitiesekreterare

J.C. Moitinho de Almeida

Ordförande på femte avdelningen